

Sådan bruger du det pædagogiske grundlag

I den styrkede pædagogiske læreplan

Indhold

Forord	3
En ny styrket pædagogisk læreplan	4
Guiden	6
Den gode dagplejer	8
0-2-års pædagogik	11
Børnesyn	12
Børnefællesskaber	14
Dannelse	16
Leg	18
Læring	20
Læringsmiljø	22
Børn i udsatte positioner	24
Forældresamarbejde	26
Afrunding	28

Politisk ansvarlig: Mogens Bech Madsen
Forfatter: Ida Elbæk Redaktion: Birgit Stechmann
og Maia Lindstrøm Foto: Timme Hovind
Produktion: Grafisk Team/JA og FOAs trykkeri

Forord

I FOAs Pædagogiske Sektor glæder vi os over, at der er en styrket pædagogisk læreplan på vej. Og vi er meget optaget af, at dagplejen føler sig rustet til at løse den nye opgave. Derfor er det vores håb, at denne guide kan vise, hvordan det pædagogiske grundlag til læreplanen kan præge hverdagen i dagplejen.

Det er nyt, at der er skrevet et pædagogisk grundlag til læreplanen. Og dermed nyt, at vi har skrevet ned, hvilket børnesyn vi som samfund ønsker, personalet skal have i vores dagtilbud, og hvilke krav vi stiller til børnenes læringsmiljø m.m.

Det pædagogiske grundlag er fundamentet under arbejdet med de reviderede læreplanstemaer og de nye læringsmål. Det er derfor vigtigt, at vi i arbejdet med en styrket pædagogisk læreplan kender det fundament vi står på.

Det pædagogiske grundlag er det ideal, vi stræber efter. Og som vi aldrig vil nå helt i mål med at opfylde. Fordi vi aldrig vil kunne sige, at vi fx har tænkt børnenes perspektiv ind i alle vores handlinger sammen med børnene.

Derfor vil evaluering af det pædagogiske arbejde i dagplejen i høj grad skulle handle om, hvor tæt eller langt fra idealet vi er og føre til overvejelser om, hvordan vi kommer et skridt tættere på.

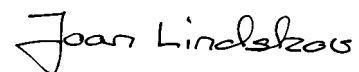
Vi håber, at denne guide vil bidrage til, at I ser på det pædagogiske grundlag, som jeres pædagogiske arbejde allerede i dag hviler på – med nye øjne. Det er vigtigt at vide, hvilket grundlag I står på, inden I går i gang med at se på de reviderede læreplanstemaer og de nye læringsmål. Og det er nødvendigt at vide, for at kunne evaluere jeres arbejde med en styrket pædagogisk læreplan.

En stor tak til Faaborg-Midtfyn Kommune, Hvidovre Kommune og Aabenraa Kommune for, at Ida Elbæk har kunnet samle de fantastiske fortællinger ind fra jeres dagpleje. Uden fortællingerne kunne vi ikke have lavet denne guide. Også tak til Hvidovre dagpleje for at, vi fik de gode billeder fra en af jeres legestuer.

God arbejdslyst!

Mogens Bech Madsen
Sektorformand
Pædagogisk Sektor

Joan Lindskov
Sektornæstformand
Pædagogisk Sektor

En ny styrket pædagogisk læreplan

I 2018 er der lovgivet om en styrket pædagogisk læreplan, som træder i kraft 1. juli 2018. Det er en styrket pædagogisk læreplan, fordi læreplanen nu består af 3 dele:

1. et pædagogisk grundlag, som er beskrevet i 'Master for en styrket pædagogisk læreplan'.¹ Her defineres og udfoldes centrale pædagogiske begreber, principper og værdier, som bør være styrende for dagtilbuddenes planlægning og udvikling af deres pædagogiske arbejde

2. 6 reviderede temabeskrivelser, som beskriver den konkrete tilrettelæggelse af læringsmiljøet med fokus på kultur, natur, personlig udvikling, social udvikling, krop og kommunikation
3. brede pædagogiske læringsmål for dagtilbuddenes læringsmiljø.

Vi går fra pædagogiske læreplaner til en styrket pædagogisk læreplan, fordi der kun er én plan som favner alle temaer, de brede pædagogiske læringsmål og det pædagogiske grundlag.

De 6 reviderede temabeskrivelser og de brede pædagogiske læringsmål er i skrivende stund endnu ikke offentliggjort, men vil kunne findes på socialministeriet.dk eller i Bekendtgørelsen til den reviderede dagtilbudslov.

¹ 'Master for en styrket pædagogisk læreplan – pædagogisk grundlag og ramme for det videre arbejde med læreplanstemaer og få brede pædagogiske læringsmål'. socialministeriet.dk

Guiden

Denne guide er skrevet til dagplejen, og beskriver hvordan dagplejer og dagplejepædagog i samarbejde kan arbejde med det pædagogiske grundlag i dagplejen.

Det er nyt, at der er beskrevet et fælles pædagogisk grundlag for den pædagogiske læreplan. I jeres arbejde med den styrkede pædagogiske læreplan skal I bruge det grundlag.

Et fælles pædagogisk grundlag handler om en fælles forståelse af det gode børneliv ud fra: børnesynet, dannelse, leg, børnefællesskaber, læring, læringsmiljøet, forældre-samarbejdet og arbejdet med børn i udsatte positioner i dagplejen. Guiden indeholder beskrivelser af, **hvordan I kan arbejde** med det pædagogiske grundlag, formidlet gennem historier fra hverdagen i dagplejen.

Guiden kommer ikke ind på, hvordan I kan arbejde med de 6 reviderede læreplanstemaer eller de nye læringsmål for læringsmiljøet. I har allerede arbejdet med læreplanstemaer og læringsmål, så selvom de er nye, er opgaven ikke ny. Det er arbejdet med et pædagogisk grundlag derimod.

Det er de her emner i det pædagogiske grundlag, dagplejer og dagplejepædagog skal arbejde med

- Børnesyn
- Børnefællesskaber
- Dannelse
- Leg
- Læring
- Læringsmiljøer
- Børn i udsatte positioner
- Forældresamarbejde

Det er derfor også de emner, vi har fundet hverdagsfortællinger på, hvordan I kan arbejde med. Men først har vi valgt, at præsentere vores syn på, hvad den gode dagplejer gør, og på hvad der er særligt i arbejdet med 0-2-årige børn.

Den gode dagplejer

Et godt børneliv for de yngste tager udgangspunkt i børnenes liv her og nu og i børnenes udviklingsbehov. I det gode børneliv tager dagplejeren ansvaret for børnenes læring i de erfaringer, som børnene gør sig. Dagplejeren bruger det pædagogiske grundlag i sit arbejde med børnene, i alt hvad hun gør, og i sit samarbejde

med dagplejepædagogen. På den måde oplever børnene en hverdag, der er sjov, sammenhængende, rolig og genkendelig. En hverdag som er bygget op omkring rige oplevelser, hvor børnene deler glæde og interesser med en nærværende og støttende dagplejer.

Dagplejeren

- er deltagende, lydhør, nærværende, skaber ro, gentagelser og fælles opmærksomhed
- ser børnenes initiativer som meningsfulde
- opmuntrer børnene til at kunne selv, og er tålmodig, mens de øver sig i at kunne selv

- kan skabe glæde, trivsel, tryghed, latter, hygge, venskaber og omsorg
- er let at læse, har overblik over dagen og nyder at arbejde med børn
- bruger sin erfaring, sine kolleger og dagplejepædagog, for at udvikle sig fagligt
- bruger det pædagogiske grundlag i planlagte og spontane aktiviteter, rutiner, og lege som den voksne tager initiativ til, eller som børnene tager initiativ til.

0-2-års pædagogik

Et 1-årigt barn har andre behov for støtte, omsorg og nærvær end et 5-årigt barn for at trives. Det skal pædagogikken afspejle. De 0-2-årige børn har brug for en småbørns-pædagogik, hvor erfaringer med og viden om de yngste børns udviklingsbehov bruges som afsæt for et godt børneliv for de yngste.

For de yngste børn, er der nogle helt specifikke temaer, der er vigtige for deres trivsel, udvikling og læring såsom: tryghed, nære relationer og en genkendelig hverdag.

For det lille barn er tryghed vigtigere end alt andet. Børn knytter sig naturligt til deres forældre, men forskning viser, at børn også knytter sig til

det pædagogiske personale i deres dagtilbud.

Et godt børneliv for de mindste er sjovt, fyldt med glæde og trivsel. Latter, hygge og tryghed skal gennemsyre hverdagen i dagplejen, som fundamentet i et pædagogisk læringsmiljø.

Forskningen peger på, at kvaliteten af samspillet mellem barn og voksne er den faktor, der har størst betydning for barnets udvikling². Dette samspil skal bære præg af

- fokus på tilknytning til barnet
- lydhørhed og nærhed, hvor den voksne er deltagende og søger at

fortolke, for at forstå de yngste børns udtryk

- fælles opmærksomhed, hvor den voksne og barnet deler en fælles opmærksomhed, der er baseret på at barnets intention og engagement
- kommunikation også med de børn, der endnu ikke har et talesprog.

Når det sker, så udvikler barnet sig personligt, kognitivt, socialt og sprogligt. Det kan ske, når den voksne og barnet betragter noget eller foretager sig noget sammen. Når den voksne sætter ord på barnets handlinger, er der også tale om delt opmærksomhed.

² Christoffersen, M.N. et al. (2014). Daginstitutioners betydning for børns udvikling. En forskningsoversigt. SFI.

Børnesyn

De danske dagtilbud skal være med til at understøtte det gode børneliv, forstået som et liv, hvor der er plads, tid og ro til at være barn, og hvor nære og tillidsskabende voksne giver barnet nærvær, omsorg og tryghed til at kunne lære og udvikle sig. Dagtilbuddene skal også værne om børns ret til at udvikle sig i forskelligt tempo.

Det børnesyn, børn skal møde i dagplejen er, at

- børn opleves grundlæggende som kompetente og selvstændige
- børn har brug for omsorg, udfordringer, forventninger og tillid fra voksne børn ses som aktive medskabere af egen læring og udvikling i rammer, de voksne er ansvarlige for
- børnenes bidrag er væsentlige og vigtige elementer i det pædagogiske arbejde
- barnet skal føle sig set og forstået, og opleve, at det har en demokratisk stemme
- legen og legende nysgerrige tilgange er udgangspunktet for de aktiviteter, barnet indgår i.

Sådan skaber I det:

Arthur er startet hos dagplejer Susanne for lidt over 2 måneder siden. Han er nu 13 måneder gammel. De første mange måneder af Arthurs liv var præget af tilbagevendende sygdom og hospitalsindlæggelser. Det har betydet, at Arthur kan være ængstelig i nye sammenhænge, hvor han har behov for en kendt voksen ved siden af sig. I legestuen,

som de deltager i hver torsdag, holder Arthur sig til Susanne.

Arthur kan ikke gå endnu, så han kravler rundt på gulvet ved Susannes fødder. I legestuen betyder det, at Susanne mest sidder på gulvet. Faktisk sidder hun hver torsdag det samme sted, på en stor pude ved radiatoren. Hun plejer at sidde med Arthur på skødet, mens hun snakker med de andre børn, hjælper dem og viser, hvordan man åbner døren i legetøjstraktoren. Sådan har hun siddet hver torsdag i lidt over 2 måneder. Rolig og tålmodig. De andre dagplejere i hendes gruppe og dagplejepædagogen tager sig af de praktiske gøremål, og skifter Susannes andre børn, der er lidt større og helt trygge ved de andre dagplejere.

I dag sker der noget næsten magisk. Arthur lader sig langsomt glide ned af Susannes skød. Da han rammer gulvet, sidder han helt stille og kigger målrettet på det legetøjsskib, der står midt i rummet. Arthur har kigget på det skib i 2 måneder. Han kommer op på alle 4, og begynder langsomt at kravle mod skibet.

Skibet har et køje på den ene side, som man kan kravle ind ad, hvis man er lille nok. Det er Arthur, og han kravler direkte mod køjet. Han kigger sig ikke tilbage, og lægger ikke mærke til, at Susanne er gledet med i baggrunden. Arthur er nået frem til skibet, og bukker hovedet fremad for at komme ind ad køjet. Det er svært, og han er lige ved

at ramme skibets kant, men Susannes hånd dæmmer op for slaget, og Arthur er nu på vej ind i skibet.

Langsomt og usikkert, men målrettet kravler han nu længere op i skibet, indtil han når skibets stævn. Han stiller sig op og idet han triumferende og smilende kigger ud over skibets ræling, er der helt stille i legestuen.

Alle børn er stille og kigger på Arthur uden, at nogen har aftalt eller tilskyndet det. Så bryder jublen ud, og alle fejrer, at Arthur er kravlet ind i skibet. Arthur sidder i skibets stævn indtil det er frokosttid, og Susanne sværger på, at han er vokset mindst en meter siden han kom i legestuen i morges.

I eksemplet ovenfor er det tydeligt, hvordan Susanne tilrettelægger sit pædagogiske arbejde, dvs. hendes læringsmiljø, ud fra Arthurs behov for tryghed, nærhed og en genkendelig hverdag. Susannes børnesyn gør hende deltagende og lydhør over for Arthurs udtryk. De øvrige dagplejere og dagplejepædagogen deler dette børnesyn, og alle er indforstået med, at lige nu er det Susanne, der har en lille ny, der skal have lov til langsomt og roligt at vænne sig til sin nye hverdag i dagplejen.

I Arthurs tilfælde er det ham, der får lov til at bestemme, hvornår han er klar til at udforske sine omgivelser og tage initiativ til en leg.

På baggrund af Arthurs engagement og initiativ, deler Susanne og han en fælles opmærksomhed på det, der sker omkring dem. Det giver Arthur tryghed ved Susanne og en tryghed i

rummet. Han sidder på Susannes skød lige så længe, som han har brug for til at etablere en sikker base, hvorfra han kan bevæge sig ud i det nye. Han gør sig også vigtige

erfaringer i forhold til, at han kan være tryk i nye omgivelser, og at han kan det, han gerne vil.

Børnefællesskaber

Sociale færdigheder er en forudsætning for at kunne trives i relationer med andre. Sociale færdigheder skal man lære, og man skal øve sig og eksperimentere med at fremprovokere forskellige reaktioner, der enten passer eller ikke passer til en bestemt situation. I dagplejen er der en fantastisk mulighed for, at 0-2-årige kan gøre sig sociale erfaringer, hvor man først er den lille, som får hjælp af de store børn, og til sidst er den store, de små spejler sig i. Dagplejen tilbyder en overskuelig børnegruppe, hvor der er mulighed for, at børnene kan udvikle tætte relationer med de andre børn. I legestuen møder børnene en større børnegruppe, og har blandt andet mulighed for at lege med flere jævnaldrende børn.

Dagplejerens pædagogiske opgave med børns fællesskaber er, at

- hjælpe og støtte børn i at mestre balancen mellem at varetage egne behov og tage hensyn til andres behov
- støtte børnenes initiativer til samspil med andre børn, så alle børn får fællesskabserfaringer
- bidrage til, at alle børn leger med andre børn, oplever at have venner og at være en del af et børnefællesskab
- planlægge og improvisere hverdagen (læringsmiljøet), så børnene får fælles erfaringer, der giver dem fælles oplevelser
- veksle mellem at tage initiativ og sætte i gang og at afvente og være støttende.

Sådan skaber I det

Louise er en lille forsigtig pige på 15 måneder. Hun trives godt i dagplejen og er tryk ved sin dagplejer Hanne og de andre dagplejere i legestuen. Når hun er sammen med de voksne, griner og smiler hun, fjoller og hygger sig. I børnegruppen er hun mere tilbageholdende, og observerer ofte de andre børns leg. Gerne på skødet af en voksen eller i den voksnes nærhed.

Når Hanne forlader rummet et kort øjeblik, følger Louise efter. Hun græder ikke, men følger smilende efter Hanne. Hanne vil gerne give Louise nogle erfaringer med at være en del af børnefællesskabet, og ikke kun på kanten af det.

En formiddag i Hannes have leger børnene omkring sandkassen. De er optagede af hver deres gøremål med at fylde og tømme spande. Louise sidder på kanten af sandkassen tæt ved Hanne. Hun hygger sig, men er ikke i gang med et sandprojekt.

Ved siden af sandkassen er der en lille jordhøj. Hanne inviterer Louise med op på jordhøjen, og Louise er frisk på Hannes idé. Hanne giver Louise al sin opmærksomhed, og de løber op og ned af jordhøjen, mens de griner højt. Der går ikke lang tid før de andre børn vil være med. Da de begynder at løbe grinende op og ned af jordhøjen, trækker Louise sig, og stiller sig i sin vante observeren-

de position. Men Hanne tager Louise i hånden, og de løber videre op af jordhøjen. Børnene hviner af glæde og søger hinandens blikke. Efter et par ture træder Hanne lidt tilbage, og Louise fortsætter med de andre børn endnu et par ture.

Så udvikler legen sig, og 2 af de store på næsten 24 måneder begynder at falde for sjovt. Louise stopper op og kigger på. Hun smiler hen mod Hanne, og læner sig ind mellem hendes knæ. Hanne sidder på hug, og smiler tilbage til Louise. Hun er tilfreds med turen op og ned af jordhøjen. I dag var Louise med et par minutter, i morgen måske lidt længere. Hun skal bare fortsætte sit arbejde.

I fortællingen kan vi se, hvordan Hanne arbejder med at støtte Louises fællesskab med de andre børn. Det gør Hanne ved at gribe en spontan mulighed, tage initiativ til og invitere Louise med i en leg, som Hanne finder på og er førende på.

Gennem sin erfaring og viden, forventer Hanne, at de andre børn vil følge trop. Hun vil gerne give Louise en oplevelse af at være i centrum af legen og ikke i periferien. Derfor griber Hanne øjeblikket, og har fokus på, om Louise er med på hendes idé, om Louise synes det er sjovt, og på hvordan Louise reagerer, når de andre børn følger trop.

Hanne guider samspillet mellem børnene ved at deltage. Hun er nærværende i den spontane leg, hun har taget initiativ til. Da løbelegen er godt i gang, trækker hun sig, og træder i baggrunden. Hanne er stadig meget nærværende, og hendes fokus er på Louises udtryk og reaktioner.

Da de 2 store børn udvikler løbelegen til en løbe- og faldeleg, trækker Louise sig og søger fysisk nærvær med Hanne. Hanne sidder klar og tager imod Louise i det hun træder ud af legen.

En god dagplejer ved præcist, hvordan og hvornår hun skal veksle mellem at træde frem og holde sig tilbage, så børnene får fællesskaberfaringer i et tempo og omfang, der passer til deres alder, modenhed og engagement.

Dannelse

Dannelse er en erfarings- og læreproces, der ikke er bundet op på at skulle lære noget bestemt. Dannelse handler om, at værdier og viden forankres i barnets personlighed. Viden og værdier som barnet automatisk bruger, når det skal begå sig i verden.

Dagplejeren skal støtte børns dannelse, ved at støtte børnene i at forholde sig prøvende og nysgerrigt til verden omkring sig, og ved at give børn erfaringer med at være en del af et velfungerende og mangfoldigt fællesskab.

Dagplejerens opgave med børns dannelse er, at

- invitere barnet til at være aktivt deltagende i dagplejens fællesskab
- synliggøre og bekræfte forskellige perspektiver og behov i fællesskabet
- vise børnene, at mangfoldighed er en styrke
- anerkende og følge op på børns perspektiver og handlinger
- give børn erfaringer med, at de er værdifulde i fællesskabet, og at de har krav på at blive hørt og respekteret – ligesom de skal læse og respektere andres udtryk og holdninger.

Sådan skaber I det

Kamilla har i forvejen 2 piger på omkring 24 måneder i sin dagpleje, og hun skal nu modtage en lille dreng, Mikkel på 13 måneder, som er ind-

skrevet på en mildt specialiseret plads. Mikkel har svært ved at sidde selv. Han kan ikke gå eller kravle, men kan godt ligge på ryggen i kortere perioder. Mikkel er smilende, nærværende, nysgerrig og tager initiativ til kontakt med børn og voksne omkring ham.

Mikkel og hans forældre har været på besøg er par gange forud for, at han skal starte i Kamillas dagpleje. Kamilla har et fint samarbejde med dagplejepædagogen om Mikkel og med forældrene, som tager Mikkel med til fysioterapeutisk behandling en gang om ugen. Kamilla har været på uddannelse, i hvordan hun skal arbejde med børn, der har motoriske udfordringer.

Kamillas største bekymring er, hvordan hun kan få Mikkel til at være en del af det lille børnefællesskab i hendes dagpleje og i det større fællesskab i legestuen. Mikkel er udfordret af, at han ikke kan gå omkring som de andre børn. Kamilla kan heller ikke sætte ham på fx et tæppe på gulvet, for hans rygmuskulatur kan ikke holde ham. Det gør det svært for Mikkel at lege med Kamillas 2 andre børn, og Kamilla vil gerne have, at Mikkel indgår i relationer med de andre børn, fordi det er så vigtigt for hans udvikling.

Da Mikkel starter i Kamillas dagpleje, går hun første dag i gang med at arbejde med Mikkels plads i børnefællesskabet, ligesom hun arbejder

med hans motoriske udvikling. Begge dele foregår i stuen, i haven eller hvor end de er. Kamilla inviterer de 2 andre børn ind i en nysgerrighed om Mikkel. Hun smiler, nikker og omtaler Mikkel meget positivt overfor pigerne. Hun fortæller pigerne, at Mikkel ikke kan sidde eller gå, men at han gerne vil være med i deres lege.

Efter de første uger, hvor Kamilla og Mikkel har knyttet et tæt bånd, sidder en af pigerne, Bella, på en madrass på gulvet. Hun kigger i en bog og er ret fordybet. Kamilla løfter Mikkel ned ved siden af hende, og lægger ham helt tæt op af hendes krop. Mikkel griner, og hans lille krop spjætter af begejstring. Kamilla smiler og opmuntrer både Mikkel og Bella. Kamilla spørger: "Må Mikkel godt ligge her ved siden af dig, når du sidder og læser? Det kan han så godt lide. Se, hvor stort han smiler!" Bella tænker lidt, men nikker hurtigt et lille nik. Hun læser videre, men Kamilla kan se, at hun også kigger lidt på Mikkel.

Efter et par øjeblikke retter Bella sin fulde opmærksomhed på Mikkel, som er så klar til at snakke og lege. Kamilla holder sig i nærheden, men glider udenfor madrassen. Samspillet mellem Mikkel og Bella udvikler sig til, at pigen er en kat, der mjavende kravler rundt om Mikkel. Mikkel følger Bella med øjnene, og han veksler mellem at ligge musestille, for så pludseligt at spjætte med arme og ben og hvine af glæde.

Både Mikkel og Bella i denne fortælling fra dagplejen oplever at være en del af et fællesskab, der er mangfoldigt, og hvor børn har forskellige forudsætninger for at indgå. Mikkel har nogle motoriske udfordringer, der kan begrænse hans deltagelse i fællesskaber med andre børn. Kamilla ved, at det er vigtigt for hans udvikling, så hun arbejder målrettet på at give ham disse oplevelser. Mikkel vil derfor vokse op med erfaringer med, at han er værdifuld i et fællesskab uanset hans forudsætninger. Men det er især vigtigt at lægge mærke til, hvordan Kamilla arbejder med Bella.

Bella har som sådan intet umiddelbart behov for at lege med Mikkel. Der er andre børn i dagplejen, som hun leger med. Når Kamilla placerer Mikkel tæt op af Bella, gør hun det for at introducere hende til, at uanset hvem man er, eller hvilke forudsætninger man har, så har alle børn en plads i fællesskabet. Der er faktisk ingen grænser for, hvem man kan lege med. Mange erfaringer som disse vil over tid blive del af pigens personlighed og måde at være i verden på.

Kamilla inviterer Bella ind i dagplejens mangfoldige fællesskab på en

måde, der er lydhør og respektfuld over for Bellas udtryk. Kamilla veksler mellem at tage initiativ [lægge Mikkel på madrassen] og holde sig i baggrunden [lade Bella opleve situationen samt give udtryk for, hvordan hun har det]. Kamilla veksler altså mellem 2 forskellige former for samspil mellem barn og voksen.

Leg

I den nye dagtilbudslov er legen som noget nyt skrevet ind i formålet med dagtilbud. Børns leg skal derfor have en central plads i dagplejen, og legens egenværdi skal anerkendes. Dette gøres ved, at dagplejeren i samarbejde med dagplejepædagogen skaber gode vilkår for leg, venskab og børnenes kultur og initiativer.

Børnenes sociale og sproglige udvikling og læring sker i legen, hvor dagplejeren kan give plads til og inspirere til, forskellige typer af lege ude som inde. Dagplejeren skal bidrage til, at alle børn kan opleve glæde, spænding og engagement gennem leg, både alene og sammen med andre. Uanset om legen er igangsat af børnene eller af dagplejeren selv, er dagplejerens opgave at være nærværende, observerende og støttende.

At lege er noget man skal øve sig på for at blive rigtig god til det. En dagplejer, der følger med i børnenes leg, observerer legens roller og udvikling og kan træde støttende frem ved behov og på den måde styrke børnenes samspil.

Dagplejerens opgave i forbindelse med børns leg er, at

- organisere tid, rum og forskellige materialer, der inspirerer forskellige typer af leg
- bidrage til at børnene får fælles erfaringer, der inspirer til forskellige lege og legetemaer
- fremme et inkluderende miljø, så alle børn har mulighed for at del-

tage i lege og opleve glæde i leg

- observere, analysere, støtte, deltage i og udvikle legen på børnenes præmisser
- vejlede børnene, hvis legen medfører samspilsmønstre mellem børnene, der kræver pædagogisk opmærksomhed
- være bevidst omkring egen rolle og deltagelse i børnenes leg
- tage initiativ til leg og aktivt bidrage til, at alle børn kommer ind i legen
- støtte den leg, børnene selv tager initiativ til.

Sådan skaber I det

Hjemme hos dagplejer Mette er det bedste legetøj for tiden Mettes mands huer, handsker og halstørklæder. De ligger i en kasse i garderoben, som børnene normalt ikke kan nå, fordi Mettes mand er en høj mand, og han stiller kassen op på øverste hylde hver morgen. Men for en uge siden glemte han det, og Mette lod den med vilje stå fremme.

Da Mettes 4 store børn på omkring 2 år blev afleveret om morgenen, fik børnene hurtigt øje på kassen, som de straks gik i gang med at undersøge. En af de største piger begyndte at tage hue og halstørklæde på, og de andre fulgte trop. Latter og grin fyldte garderoben, og da Mette hev et par falske briller frem blev det endnu sjovere.

Børnene bøvlede en del med de store handsker, og Mette fandt på at

tage en sweater under trøjen for at ligne en tyk gammel mand. I løbet af den kommende uge vendte børnene tilbage til kassen med huer flere gange og fortsatte legen. Enten alene, 2 og 2 eller alle 4.

Efter lidt over en uge, var foråret blevet mildere, og børnenes interesse for vintertøj var faldet, og Mette satte kassen op på plads.

Børns leg er vigtig for børnenes udvikling, især når legen er deres egen. Dvs. når børnene selv finder på og tager initiativ til den. I fortællingen lader Mette børnenes initiativ styre deres leg, men hun er nærværende på den måde, at hun guider børnenes leg ved at lade kassen med huer stå fremme, ved at hente falske briller og ved at rulle en sweater sammen under trøjen.

Mette har gjort sig tanker om, at børnene vil falde over kassen med huer. Hun observerer, hvordan børnene selv fatter interesse for kassen, og hvordan børnene selv former legens indhold og længde. Ved at observere børnenes udtryk og handlinger, kan Mette fodre børnenes leg, men hun gør det med udgangspunkt i deres lyst og glæde. Mette viser dem også, hvordan man kan tilføre en leg nye elementer, for at den udvikler sig.

Mette viser børnene, at forskellige ting kan bruges på andre måder end sådan, som de oprindeligt er tænkt. Forestil jer, at Mette havde iscenesat

hele legen og dens manuskript fra starten. Hvordan ville børnenes engagement mon have været? Med stor sandsynlighed havde børnene ikke fortsat legen i løbet af den kommende tid, hvor de på eget initiativ vendte tilbage til den. Når en voksen initierer børnenes leg, vil legen ofte bryde sammen, når den voksne trækker sig igen.

I fortællingen kan vi se, hvordan Mette er nærværende i legen, hun guider den og tilføjer den nye elementer, men hun går aldrig synligt foran i legen, men giver børnene oplevelsen af at være i kontrol over legen.

Læring

De yngste børns læring sker gennem deres krop og sanser. Ved at sanse deres omverden, udvikler børnene deres forståelse af verden, og hvordan den hænger sammen.

Erfaring spiller her en central rolle, for barnets erfaring med verden indenfor et bestemt område, styrker barnets læring. Børn lærer gennem kommunikation og sociale interaktioner. Barnet skal bruge hele kroppen og alle sine sanser i læringsprocesserne.

Dagplejerens opgave med børns læring er, at

- tage udgangspunkt i børnenes engagement og interesser, så børns læreprocesser altid opleves som meningsfulde og sjove af børnene
- sørge for, at alle børn kan få rige og mangfoldige erfarings- og mestningsoplevelser
- sikre, at alle børn udvikler sig på en måde, der passer til det enkelte barns behov og muligheder
- sørge for, at barnet kan bidrage til egen og andres læring
- støtte barnets nysgerrighed og tiltro til egne evner
- rammesætte læringsprocesser, der bygger på at børn undersøger, opdager og forstår læringens indhold.

Sådan skaber I det

Karina er dagplejer og bor i et rækkehus. Hun har en lille have, hvor hun har krukke og plantekasser, som hun og børnene har stor fornø-

jelse ud af. Det er forår og tid til at plante stedmoderblomster og sommerblomster. Hvert år planter Karina stedmoderblomster med sin børnegruppe, og hun har god erfaring med, at børnene synes, det er sjovt.

Der er et langt forløb, der strækker sig over flere uger, og det rolige tempo er i sig selv vigtigt, for det giver tid til, at børnene kan tage initiativ og bidrage med det, de synes er sjovt. Hver dag må der følges med i, hvad der er spiret, og hvad der har bredt sig. Karina starter forløbet med, at hun og børnene taler om det, der skal plantes, og hvordan de skal gøre det. De tegner med blomsternes farver på papir, og de ser på billeder af blomster i bøger. Formiddagen efter skal de afsted efter blomster i det nærmeste supermarked.

Der er mange blomster, og børnene er nysgerrige og dufter ivrigt til alt. Karina viser børnene en lavendel, og lader dem dufte til den. 2 af børnene forelsker sig i lavendelen, som de synes dufter så dejligt. Det kan Karina godt forstå. Børnene vil gerne plante lavendel i bedet også, og det er Karina sikker på, at der godt kan blive plads til. De køber også blomsterfrø og træskilte, de kan skrive på.

Da de kommer hjem med både lavendel og stedmoderblomster, hjælper børnene med at bære det hele

om i haven. Louis på 2½ år kan godt bære en hel flamingokasse med stedmoderblomster, og Bertha på 13 måneder, der stadig er usikker på benene, tager en pose blomsterfrø. Planterne må stå til efter frokost og middagslur, så Karina går ind for at gøre klar. Havedøren står åben, og børnene går ind og ud, men søger mest hen mod plantekasserne, hvor Louis på 2½ er begyndt at grave huller.

Da Karina stikker hovedet ud af havedøren, siger hun "Godt arbejde Louis, det ser super godt ud", selv om hun godt kan se, at den stedmoderblomst bliver lidt mere begravet end plantet. Det gør ikke noget, for Louis er stolt af at være stor og at være den, der har styr på det. De yngre børn står rundt om ham, og følger med i hans arbejde. Børnene er meget optagede af plantekassen, så Karina skynder sig ikke med frokosten. Børnene må gerne bestemme tempoet.

Planteprojektet i Karinas have er et eksempel på, hvordan man som dagplejer kan arbejde med børnenes læring på en måde, der bygger på, at børn undersøger, opdager og forstår det, de arbejder med gennem deres sanser og kropslige erfaringer. Karina planlægger og gennemfører et læringsforløb for børnene, der vedrører alle temaerne i den pædagogiske læreplan, men hun bevarer stadig en åbenhed over for børnenes initiativer og bidrag.

Karinas tilgang til arbejdet med børnenes læring viser, hvordan det er muligt at omsætte grundbegreberne fra det pædagogiske grundlag i læreplanen. I hendes arbejde har hun gjort sig tanker om, hvad hun gerne vil præsentere børnene for, og hun har forestillet sig, hvad der særligt vil

fange deres interesse. På den måde kan Karina planlægge et læringsforløb, hvor hun bestemmer retningen, men hvor hun er åben overfor børnenes bidrag i processen.

Alle børnene inviteres til at være med i planteprojektet i det omfang,

der er muligt for dem i forhold til deres alder og færdigheder. Det er vigtigt, for så oplever børnene at mestre deres opgaver og omverden. Det opbygger deres selvtillid og glæde ved at lære nyt.

Læringsmiljø

Læringsmiljø er et nøgleord i det pædagogiske grundlag. Når ordet 'læringsmiljø' fylder så meget i det pædagogiske grundlag, peger det på en udvikling i den måde lovgivningen forholder sig til den pædagogiske opgave på. Fra at have fokus på børnegruppens trivsel og læring, er der zoomet ud, og vi er nu også optaget af de voksnes rolle i barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Dagplejeren skaber et læringsmiljø for børnene. De spørgsmål, der skal stilles i dagplejen er derfor: Hvad gør dagplejeren, som skaber et godt læringsmiljø for barnet? Hvordan understøtter dagplejepædagogen, at det læringsmiljø hele tiden tilpasses børnegruppens sammensætning? Og hvordan samarbejder dagplejer og dagplejepædagog om, at læringsmiljøet hele tiden er i udvikling?

Dagplejeren skaber læringsmiljøet ved at

- overveje og skabe læringsmiljøet med muligheder for, at børnene kan gøre sig forskellige erfaringer
- veksle mellem planlagte og spontane aktiviteter
- altid tage udgangspunkt i børnenes engagement og interesse
- sikre at børnene har ro og tid til leg, de selv tager initiativ til
- arbejde med at give det enkelte barn erfaringer i børnefællesskabet
- støtte og værne om børnenes leg, som det centrale i læringsmiljøet

- sikre, at aktiviteterne altid er meningsfulde for børnene.

Sådan skaber I det

I legestuen starter dagen med at dagplejerne laver en motorikbane i legestuen. Børnene hjælper til, men det er dagplejerne, der organiserer og bygger motorikbanen. Da banen er bygget, er det dagplejerne, der tager initiativ og inviterer børnene til at prøve banen. De børn, der er mest usikre på benene, får en hånd, men flere af de store kan godt selv. Der bliver grinet og tumlet, og alle børn vil gerne prøve igen og igen. Så det er en udfordring af skulle vente på, at der bliver plads til én på motorikbanen.

Nogle af børnene begynder at finde andre lege at gå i gang med, og børnegruppens fokus spreder sig ud. Det betyder, at dagplejerne fordeler sig anderledes i legestuens rum, hvor andet legetøj også bliver taget frem. Men selvom der nu ikke længere er nogen på motorikbanen, lader dagplejerne banen stå fremme.

Da det begynder at nærme sig frokost, begynder dagplejerne at gøre klar ved at skubbe borde frem, hente hagesmække osv. En enkelt dagplejer bliver siddende på gulvet med børnene. Hun deltager, smiler og er nærværende, og især de alleryngste søger hendes fysiske nærhed, hvor de større børn derimod er mere optaget af leg med hinanden. Nu hvor børnene næsten er alene, begynder

legen med motorikbanen igen. I begyndelsen fortsætter børnene der, hvor de slap tidligere på formiddagen, men legen udvikler sig hurtigt og bliver en anden udgave af motorikbanen. Børnene løber, kravler, triller henover skumklodserne. De bliver til hunde, heste, farlige tigre og søde kattekillinger.

På et tidspunkt deler børnegruppen sig og starter på motorikbanen fra begge ender. Der opstår derfor tumult midt på motorikbanens sværeste sted, hvor børnene skal balancere på en skumfigur formet som en halvcirkel, der ligger og vipper.

Et barn falder og græder, så dagplejeren der sidder ved motorikbanen, men har holdt sig i baggrunden, får fat i den lille og kan trøste. Dagplejeren træder frem i børnenes leg, og hjælper med at koordinere trafikken på en måde, så der er plads til alle. Hun lægger endnu en skumklods, så der på det kritiske punkt nu er 2 veje, man kan tage. Børnene er meget optagede af legen på motorikbanen, der genoptages efter frokost og igen efter middagsluren.

Et læringsmiljø af høj kvalitet skabes, når der veksles mellem planlagte og spontane aktiviteter, altid med udgangspunkt i børnenes engagement og interesse. I legestuen i denne fortælling er det tydeligt at se, hvordan dagplejerne formår at skabe den veksling, hvor de støtter

og værner om børnenes leg, som det centrale i læringsmiljøet.

Dagplejerne tager først på dagen initiativ til en leg ved at bygge en motorikbane af store skumfigurer. Børnene inviteres ind i opbygningen af banen, men dagplejerne bliver i forgrunden. Bagefter inviteres børnene til at deltage i legen, der guides af dagplejerne. Dagplejerne guider børnenes samspil og deltagelse i legen. Alt dette sker med øje for bør-

nenes engagement, samtidig med at børnene får erfaringer med, hvordan man kan lege på motorikbanen.

Da børnenes interesse daler, lader dagplejerne børnene forfølge nye lege. Senere på formiddagen, da der skal gøres klar til frokost, træder dagplejerne naturligt i baggrunden, da de har praktiske opgaver.

En enkelt dagplejer bliver siddende på gulvet blandt børnene. Hun er

nærværende og deltagende i børnenes aktiviteter og leg, men hun guider ikke deres samspil. Hun holder sig tilbage, indtil der bliver brug for at hun træder frem og guider børnene i en løsning på problemet om sammenstød på motorikbanen. Det gør hun ikke ved at tvinge børnene til at gå i samme retning, men er derimod åben over for børnenes initiativ, og finder en ekstra skumfigur frem.

Børn i udsatte positioner

Arbejdet med børn i udsatte positioner er en del af det pædagogiske grundlag. Målgruppen er børn, der ved skolestart er i risiko for at mangle viden og færdigheder til at komme godt i gang med livet i skolen.

Med udgangspunkt i barnets udfordringer, rettes det pædagogiske fokus på at give det mestringsoplevelser i lege eller aktiviteter, hvor dagplejeren har positive forventninger til barnet.

Dagplejeren skal være meget opmærksom og reagere på tegn i børnegruppen på mulig udsathed – har barnet ændret adfærd, udviklingsmønster eller viser tegn på mistroivsel? Dagplejeren skal vende enhver bekymring for et barn med dagplejepædagogen og forældrene.

Dagplejerens opgaver med børn i udsatte positioner er, at

- støtte alle børn i positive mestringsoplevelser
- understøtte at alle børn, uanset forudsætninger og baggrund, oplever at være en del af børnefællesskabet
- pædagogiske indsatser målrettet det enkelte barn foregår så vidt muligt ved, at andre børn også deltager i aktiviteten.

Sådan skaber I det

Olivia er en pige på 22 måneder, der går i Annettes dagpleje. Olivia er en smilende, udadvendt pige, der tager initiativ til kontakt og leg både med de andre børn og med Annette. Olivia er god til at fordybe sig i lege alene, og i løbet af de sidste måneder har Annette lagt mærke til, at Olivia går mere og mere rundt for sig selv. Annette kan se, at Olivia søger de andre børn, men hun har også lagt mærke til, at når Olivia leger med de andre, opstår der ofte en konflikt, der ender med et barn, der græder.

Annette har observeret Olivia i forskellige sammenhænge, både hos sig selv og i legestuen. Hun opfatter Olivia som en glad og velfungerende pige, men hun har også lagt mærke til, at Olivia ikke har rykket sig meget sprogligt i løbet af de sidste 2-3 måneder. Faktisk synes Annette, at Olivia kan mindre nu end hun kunne for et par måneder siden. Det går også ud over Olivias trivsel og glæde, at hun ofte kommer i konflikt med de andre børn.

Annette tager kontakt til sin dagplejepædagog, for at snakke det igennem. De beslutter at tage kontakt til Olivias forældre for at spørge, hvad de tænker om Olivias sprog derhjemme. Forældrene har ikke lagt

så meget mærke til noget, men de siger, at de jo også kun har et barn, så hvad kan de sammenligne med? Annette opfordrer forældrene til at tage Olivia med til lægen, for at få tjekket hendes hørelse. Det viser sig, at Olivia har fået vand i ørerne, så hendes hørelse på begge ører er ret begrænset. Det er gået ud over hendes sproglige udvikling.

Olivia får lagt dræn, og hendes hørelse bliver derfor bedre. Der er behov for et særligt pædagogisk arbejde med at støtte Olivias sprogtilegnelse. Det gælder både sproglig socialisering, ordforråd og udtale.

Annette er meget opmærksom på, hvordan det sproglige miljø i hendes dagpleje er. Møder Olivia et rigt og nuanceret sprog? Er Annette selv god til at bruge sproget ofte og varieret? Annettes justering af sit læringsmiljø indeholder flere indsatser. Hun har fokus på at benævne ting og handlinger, spørge åbent og udforskende og på at have samme forventninger til Olivia som til de andre børn.

Hvor hun før har sunget og rimet sporadisk i løbet af dagen, vælger hun nu rim og sange, som hun og børnene synger hver dag på samme tidspunkter. Derudover arbejder hun i højere grad individuelt med Olivias

sprog. Det arbejde foregår i børnegruppen, og andre børn må gerne være med, men indsatsen er for Olivias skyld, og tager udgangspunkt i Olivias interesser.

Olivia er glad for katte, så Annette finder en kattebamse, som hun putter i en lille flettet kurv med pude, dyne og en lille bitte bamse til kattebamsen. Det fanger med det samme Olivias opmærksomhed og med udgangspunkt i kattebamsen, arbejder Annette en-til-en med Olivias sprog.

Om formiddagen skal katten vækkes, den skal vågne, have mælk, gå en tur osv. Annette skaber et narrativ om katten, som de også leger med i løbet af dagen, og i hvert fald om eftermiddagen, hvor den skal puttes til at sove. Annette kan se at Olivia trives, og at hun begynder at bruge sproget lidt mere aktivt og varieret end før.

I fortællingen ser vi en pige, der er i risiko for at udvikle sproglige vanskeligheder. Det kan have negative konsekvenser for hendes sproglige og sociale udvikling, som vil stille hende i en svagere position, sammenlignet med andre børn, ved skolestarten.

Annette bemærker, at Olivia går mere og mere rundt for sig selv og reagerer på barnets ændrede adfærd. Hun deler sin bekymring med forældrene, som tager Olivia med til lægen. Det viser sig, at Olivia har problemer med hørelsen. Herefter fortsætter Annettes arbejde med at støtte Olivias sprogudvikling, der har lidt et knæk på grund af hørenedsættelse over flere måneder.

Annette skærper sit fokus mod det sproglige miljø i sin dagpleje og vurderer, hvordan hun selv bidrager til det.

Dagplejeren har, i samarbejde med dagplejepædagogen, en vigtig rolle i forhold til at skabe et mangfoldigt og rigt sprogmiljø, hvor hun går foran ved at sætte ord på handlinger, følelser, overvejelser og genstande. Annettes andet fokus er derfor en leg med kattebamsen, som hun inviterer Olivia ind i. Hun bruger Olivias egen interesse til at bygge en sprogsindsats op omkring og tilpasse den til Olivia, så Olivia fra begyndelsen har en oplevelse af, at hun mestrer legen.

Legen med kattebamsen, hvor den skal puttes, makes, vækkes osv. er en type leg, der er typisk for den aldersgruppe som Olivia hører til. Det er den type leg, som Olivia skal være

en del af med de jævnaldrende. Det er også en type leg, hvor forståelse og brug af korte sætninger som 'oven på', 'ned i', 'op nu' og 'sove nu' er centrale, for at kunne være med. Igennem leg understøtter Annette, at Olivias sprog udvikles, så hun kan komme med i legen uden konflikter, der kan opstå på grund af manglende forståelser.

Forældresamarbejde

Når samarbejdet mellem dagpleje og forældre fungerer godt, kommer det barnet til gode. Forældrene er de primære voksne i barnets liv, og har det primære ansvar for barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse. Derfor skal forældrene inddrages aktivt i samarbejdet om børnene.

Dagplejeren skal være i dialog med forældrene om, hvordan man i fællesskab kan fremme barnets trivsel, læring, udvikling og dannelse. Jo bedre forældre og dagpleje samarbejder, jo mere deles viden om barnet, der kan komme barnet til gode både hjemme og i dagplejen.

Du skal som dagplejer tage initiativet til det gode forældresamarbejde, hvor forældrene oplever, at deres input og viden er værdifuld, relevant og nyttig for dit pædagogiske arbejde. Og hvor forældrene oplever, at din erfaringer og input er værdifulde for dem. Du skal tænke det sådan, at forældrene skal inviteres ind i et samarbejde.

Dagplejerens opgaver i forbindelse med et involverende og aktivt forældresamarbejde er, at

- sikre at det daglige samarbejde er tillidsfuldt og konstruktivt
- byde forældrenes input velkomne
- selv om du ikke er enig med forældrene, så søger du at forstå dem og deres udgangspunkt
- tage initiativ til og følge op på, snakke om barnets trivsel, udvikling, læring og dannelse.

Sådan skaber I det

Lad os vende tilbage til fortællingen med Louise, som vi mødte første gang, da vi så på dagplejerens opgaver med børnefællesskabet. Ved Hannes hjælp, går Louise fra at være tilskuer til børnefællesskabet til at være deltager i det. Hanne vil gerne inddrage Louises forældre aktivt i samarbejdet om Louise, så da Louise bliver hentet om eftermiddagen, tager Hanne initiativ til en snak med Louises mor.

Hanne og børnene er ude i haven om eftermiddagen, da Louise bliver hentet af sin mor. Mor kommer over og sætter sig på kanten af sandkassen, hvor Hanne også sidder. Louise er glad for at se sin mor, og giver hende en stor krammer, men vender hurtigt tilbage til det hul i sandkassen, hun er ved at grave. I et begejstret tonefald fortæller Hanne, hvordan hun og Louise satte gang i en sjov løbeleg på den lille jordhøj derovre.

Louise kigger op mod Hanne og smiler. Bagefter vender hun ansigtet mod sin mor. Hun smiler stadig. Louise tumler ud af sandkassen og løber over mod gyngen, mens hun kalder på sin mor. Både Hanne og Louises mor rejser sig, og Hanne benytter lejlighed til at fortælle, hvordan Louise var midt i legen i dag. Louises mor bliver rigtig glad og takker Hanne for at fortælle om det. Hun har været bekymret for Louise, for når de har været sam-

men med jævnaldrende børn uden for dagplejen, har Louises ikke været med i de andres børns leg, men blot kigget på fra sidelinjen. På vej over mod gyngestativet, men stadig uden for Louises hørevidde, fortæller Hanne at det er vigtigt, at Louises mor er tålmodig, og gennem smil og nik med hovedet, opmuntrer Louise til at lege med de andre. At hun endelig ikke må presse hende til noget, hun ikke har lyst til.

Sådan havde Louises mor ikke tænkt på det før, men mere at Louise skulle skubbes ud i det. De aftaler, at Louises forældre i de næste par uger skal se, om de kan bruge Hannes erfaring fra løbelegen til selv at tage initiativ til lege med Louise, som andre børn kan inviteres ind i. De aftaler at genoptage samtalen om et par uger.

Det kan være svært at få tid til at veksle et ord med forældrene om eftermiddagen, når man skal undgå at tale hen over hovedet på børnene. I fortællingen fra eftermiddagens møde mellem Hanne og Louises mor indleder Hanne snakken, da Louise er i nærheden.

Hanne fortæller ud fra et børneperspektiv meget positivt og begejstret om løbelegen. Hun siger 'du' om Louise i stedet for at omtale hende i tredje person. Louise smiler og virker glad ved oplevelsen.

Da Louise bevæger sig væk fra Hanne og hendes mor, benytter Hanne muligheden for at fortælle Louises mor, hvad der skete – set fra Hannes perspektiv. Louises mor bliver glad for, at Hanne deler oplevelsen med hende, og hun fortæller selv om, hvordan hun oplever Louise i samspil

med andre børn. Det er værdifuld viden for Hanne i hendes pædagogiske arbejde.

Hanne byder Louises mors input velkomment, lytter og fortæller, hvordan hun helt konkret kan støtte Louise. Samarbejdet om Louises

læring, udvikling og trivsel sker i den udveksling af viden og erfaringer mellem dagplejer og forældre og i aftalen om at følge op på samtalen.

Afrunding

Det pædagogiske grundlag er en central og ny del af den styrkede pædagogiske læreplan.

Formålet med guiden har været at vise, hvordan I kan arbejde med det pædagogiske grundlag i jeres arbejde som dagplejer, dagplejepædagog og dagplejeleder.

Ved kort at beskrive tankerne bag hvert emne og vise, hvordan det kan folde sig ud i dagplejens læringsmiljø, håber vi, at I kan danne jer nogle billeder af, hvordan arbejdet med det pædagogiske grundlag kan komme til at se ud.

Læs mere

Pædagogisk grundlag

'Master for en styrket pædagogisk læreplan – pædagogisk grundlag og ramme for det videre arbejde med læreplanstemaer og få brede pædagogiske læringsmål.'
socialministeriet.dk/media/18433/master-for-en-styrket-paedagoiske-laereplan.pdf

Hjælp til arbejdet

emu.dk

Der kommer hjælp til arbejdet med styrket pædagogisk læreplan fra Børne- og Socialministeriet.
 På emu.dk – under 'Dagtilbud' vil man fra sommeren 2018 kunne finde en række materialer, som kan bruges til at komme i gang med den styrkede pædagogiske læreplan.

Man vil fx kunne finde:

- Dialogkort og en række små film om fx 'samspil og interaktioner' og 'evaluerende pædagogisk praksis'.
- Et redskab til at se nysgerrigt og kritisk på egen pædagogisk praksis – fx i forhold til det brede læringsbegreb, legen og forældresamarbejde.

emu.dk/omraade/dagtilbud

Sådan bruger du det pædagogiske grundlag

I den styrkede pædagogiske læreplan

I 2018 er der lovgivet om den styrkede pædagogiske læreplan, som træder i kraft 1. juli 2018. Det er en styrket pædagogisk læreplan, fordi læreplanen nu består af 3 dele:

- et pædagogisk grundlag
- 6 reviderede temabeskrivelser
- brede pædagogiske læringsmål for dagtilbuddenes læringsmiljø.

'Sådan bruger du det pædagogiske grundlag i den styrkede pædagogiske læreplan' er en guide til faglig udvikling i dagplejen. Guiden beskriver, hvordan dagplejer og dagplejepædagog i samarbejde kan arbejde med det pædagogiske grundlag.

Guiden kommer ikke ind på, hvordan I kan arbejde med de 6 reviderede læreplanstemaer eller de nye læringsmål for læringsmiljøet. Dagplejen har allerede arbejdet med læreplanstemaer og læringsmål, så selvom de er nye, er opgaven ikke ny. Det er arbejdet med et pædagogisk grundlag derimod.

FOA

SAMMEN
GØR VI FORSKELLEN

Stauings Plads 1-3
1790 København V

Tlf. 46 97 26 26
foa.dk

Pædagogisk Sektor

FOA er Danmarks tredjestørste fagforening. Siden 1899 har vi kæmpet for bedre løn- og arbejdsforhold til vores medlemmer. Hovedopgaven er at indgå overenskomster, som sikrer en god løn og moderne, ordnede arbejdsvilkår. Det er FOA, der aftaler din løn, dine tillæg, din arbejdstid, din pension, dine barselsregler, dine ferieregler og dine muligheder for uddannelse. Vores opgave i FOA er også at sikre et stærkt fagligt fællesskab – og at udvikle din og vores faglighed på det pædagogiske område, så velfærden og gode arbejdspladser går hånd i hånd.